

17 ARALIK HERKES İÇİN BİR İHLAS SINAVIYDI

EMİNE EROĞLU, 17 ARALIK'LA BAŞLAYAN SÜRECİ YORUMLARKEN “KİM YALAN SÖYLÜYOR, KİM İFTİRA ATIYOR, KİM ÇALIYOR, KİM NEFRET DİLİ ÜRETİYORSA PROBLEMİ ONDA ARAMALI. 17 ARALIK HERKES İÇİN BİR İHLAS SINAVIYDI.” DİYOR.

MURAT TOKAY

FOTOĞRAFLAR: MEHMET YAMAN

Zaman'ın yazar kadrosuna geçen kasımda katılan Emine Eroğlu; bilgisi, donanımı, dili ve üslubuyla dikkat çekti. Kalbe dokunan, hakikate çağıran yazılar kaleme aldı. Vicdanın sesi oldu. Kısa sayılabilecek bir sürede 'en çok okunan', paylaşılan yazarlar arasına girdi. Bu, onu bilip tanıyanlar için sürpriz değildi; çünkü geçmişinde 15 yıllık bir yayıncılık tecrübesi vardı. Uzun yıllar çalışıp genel yayın yönetmenliğini yaptığı Timaş Yayınları'nı geniş okur kitleleriyle buluşturmuştu. Timaş'ın 'dinî kitaplar basan yayınevi' imajının kırılmasında büyük pay sahibiydi. Zaman'da yazacağına ilişkin duyurular çıkmaya başlayınca birtakım yazarların yayınevine baskı uygulaması sonucu Timaş'la yollarını ayırmak zorunda kaldı. Şimdilerde haftada bir gün Zaman'da yazıyor. Bu röportajda Eroğlu'nu daha yakından tanımaya çalışırken gündemi de konuştuk.

-Uzun yıllara varan bir yayıncılık hayatınız oldu. Ben sizden kitap ve kitaplar bekliyordum ki Zaman'da yazmaya başladınız. Yayıncılığa nokta koydunuz. Nasıl geçti bu yıllar?

Yayıncılık bir kimlik... Oldurarak olan, yaparak yapılan bir kimlik. Ben de bu kimliği yayıncılık yaptığım yıllar boyunca epeyce benimsedim. Aslında baştan beri idealim kelimelerle yapılanmaktı. Kendi iç yolcuğumun Risale-i Nur üzerinden olması da bununla bağlantılı. Muhyiddin İbn-i Arabi Hazretleri, anlamın mertebelerinin sonsuz olduğunu söyler. Hayatım boyunca beni en çok mutlu eden şey anlam katmanları arasında yolculuk yapmak oldu. Yayıncılığı da bunun için sevdim. Metinler arasında dolaştım. Büyük yazarları kendime dost edindim.

-Bu yolculuk -yayıncılık- kaç yıl sürdü?

14 yıl Timaş'ta çalıştım, editörlük, yayın yönetmenliği yaptım. Bunun öncesinde de farklı yayınevlerinde kısa sürelerle bulundum. 15 yılı

aşkın bir yayıncılık diyebiliriz. Başta da ifade ettim, benimkisi bir derinleşme sancısı, kendimi kelimelerle, kitaplarla inşa çabasıydı. O yolculuğun içerisinde pek çok yeni kalemi keşfetme, okurla buluşturma, iyi olduğunu düşündüğüm yazarları bir araya toplama imkânı oldu. Biraz da mizacen ilgi alanlarımın genişliği, okumaya karşı dinmeyen iştiham, nazar-ı dikkatimi tek-sif ederek çalışabiliyor oluşum yayıncılıkta tuttu beni. Orada daha fazla eğlenmeme sebebiyet verdi. Belki o yolculuğun başka bir yerden devam etmesi daha erken olabilirdi. Dönüp baktığımda fazla oyalandığımı düşünüyorum.

-Peki, bu yolculuk nasıl geçti? Gemişe dönüp baktığınızda neler görüyorsunuz?

Geçmişin semereleri bugün zayiata uğradı. Emekler büyük ölçüde heba oldu. Olsun... Yayıncılığı entelektüel sermaye yönetimi olarak

tanımlarım. Yayıncılığın bir de maddi sermaye yönetimine bakan tarafı var. O tarafına hiç bulaşmadım. Soyut düşünmeyi gerekli kılan kısmından mesul hissettim kendimi. Misyon edindiğim şey bu ülkenin entelektüel sermayesini değerlendirmektir. Fakat gelinen noktada o mahsul ciddi bir kış soğuşuna maruz kaldı. Çok da dayanıklı çıkmadı.

-Neden zayiata uğradığını düşünüyorsunuz? 17 Aralık'la başlayan süreçte karşılaştığınız olaylar mı size bunu düşündürdü?

Evet. Fakat bu kaçınılmazdı gibi geliyor bana. Madem yeryüzüne sınanmak için geldik, sınanmamış her türlü kimlik iğretidir. Yazarlık kimliği de, akademisyenlik kimliği de, yayıncılık kimliği de, dostluklar da... Kabul edelim ki biz çok ağır sırandık.

-İlişkileriniz nasıl etkilendi süreçten?

Bu süreç başladıktan sonra yaşanmışlıklar ve payla-

şlınılıklar inkâr edildi. Bir hukukunuz olan, birlik-te umreye gittiğiniz, dua ettiğiniz, birlikte gözyaşı döktüğünüz insanlar sizi inkâr ettiler, siz yokmuşsunuz gibi davranmaya başladılar. Sizi paranteze alıp saygı duyduğunuz insanlara, inandığınız değerlere karşı ölçüsüzce saldırıya giriştiler. Bu aslında bir kendi kendini imha eylemiydi. Kıymet verdiğiniz insanları bu hâllerde görmek ağır bir yük.

-Bu muhabbetten istiğna tavrı sizi nasıl etkiledi?

Yüreğim baştan itibaren açıldı, hâlâ da açık. Ben de yazma duygusunu uyaran şey de bu oldu. Yazılar bana nefes aldırdı, beni rahatlattı. Yazmaya başladıktan sonra ‘Neyi yazıyorum?’ diye dönüp baktığımda şunu gördüm. Hep kanayan yerlerimi yazıyorum. Ağrıyan, acıyan, sancıyan yerlerimi yazıyorum. Anlamadıklarımı yazıyorum, anlama çabası içerisinde.

-Böyle bir kırılma beklemiyor muydunuz?

İşin doğrusu bugün yaşananları çok olağan dışı buluyorum. Bir efsunun içinde gibiyiz. Muktedirler sizi belirli sıfatlarla inkâr ettiklerinde dost bildikleriniz de inkâr ediyor. Bu akla sığmıyor. İnançla, vicdanla, dört kitapla, hatta insanlıkla bağdaşmıyor. Muktedirler işaret ettiği andan itibaren ilişkiler kesiliyor. Sizi aidiyetiniz üzerinden tanımlayıp reddediyorlar. Kardeşlik bağını koparıyor ve bunu yaptıkları için kendilerini haklı veya mazur gösterecek argümanlar üretiyorlar. Bu benim bildiğim değerler sistemi içerisinde hiçbir yere oturmuyor.

-Aidiyetim derken ne anlıyorsunuz?

Hizmet Hareketi’dir benim aidiyetim. O çevre içerisinde kendimi buldum. Yıllar yılı Fethullah Gülen Hocefendi’nin vaazlarını, sohbetlerini dinledim. Tasavvufi kaynaklara bile o dinlemelerle yöneldim. Risale-i Nur okudum, sohbetlere iştirak ettim. Tüm beşeriyeti kucaklayan şefkati, insanlık idealini buldum orada. Mahiyetlerinde iyilikten başka bir şey olmayan insanlara benzemek, onlarla haşrolmak istedim. Allah aşkını, peygamber aşkını, adanmışlık ve beklentisizliği gördüm onlarda. Bu, birisinden istifade etmekten ibaret bir şey değil. Hizmet kavramını çıkarın, benden geriye hiçbir şey kalmaz.

-Sizi bugün görmezden gelenler aidiyetinizi bilmiyorlar mıydı?

Elbette biliyorlardı. Hiçbir itirazları yoktu. Bizim kadar olmasa da onlar da dinliyorlardı Hocaefendi’nin sohbetlerini. Gidip ziyaret edenler, rüyalarında görenler vardı. Onlar da hizmet organizasyonlarına katılıyordu. Yurtdışı gezilere bizlerden daha çok iştirak ediyorlardı. Hizmetin kurumlarını biliyor, takdir ediyor, yüceltici sözler söylüyor, yazılar yazıyorlardı.

-Peki, ne oldu da bir anda bu insanlar tam tersi davranmaya başladı?

Bize bakan vechesiyle sanki bir anda olmuş gibi gözüküyor ama dönüp baktığımda bu ayrışmanın izlerini geçmişte de sürebiliyorum. Gördüğümüz ama görmezden geldiğimiz şeyler vardı. Hüsnüzanla üzerini örtüyorduk. Toplumun önünde görünen, muhafazakârlara kanaat önderliği yapan insanların yaşantılarındaki boşluklara şahitlik ediyordunuz. Aile yaşantılarındaki, ibadet hayat-

larındaki... Güç ve iktidarla kurdukları sorunlu ilişkinin açmazları sözlerine ve davranışlarına ak-sediyordu. Din konusunda bilgisizlerdi ve İslam’a en ağır eleştiriler de onlardan geliyordu. İslam tarihine laf atmalar, itikadi ve fıkhi hükümleri hiçe saymalar, ahlaki zafiyetler kol geziyordu. İsmail Kara, “Türkiye’de İslamcı olmak için Müslüman olmaya gerek yok. İslamcılar, Müslümanlıkla problemlidir.” der. Bazılarında bu problem tezahür ediyor. İslamcılık siyasi bir kimlik. O kimli-

gi benimsiyorlar, ama o dinin manasına, ruhuna, hakikatine ilişkin ciddi handikapları var. Allah’la kendi arasında bir muhalefet alanı var ve onu aşmıyor. Dinin ahkâmına, itikadına, ameli hükümlerine, uygulamalarına karşı sürekli bir muhalefet hâli... Bu muhalefeti seyrediyorsunuz. Öte tarafa siyasi sürecin nereye evrilmekte olduğunun işaretleri belirliyor. Uygulamada birtakım örnekler görmeye, dinlemeye başlıyorsunuz. Şunu da belirtmekte fayda var: 17 Aralık’a kadar iktidarın bugün ortaya dökülen hemen tüm zaafalarını, eksikliğiyle değil fazlası ile kendi aralarında konuşuyor, birbirlerine anlatıyor, şikâyet ediyorlardı. Yani bir deprem gibi görünse de yaşadığımız tedricî bir şeydi. Ani ve defli olan, 17 Aralık’tan sonra iltihabın ortaya dökülüşü.

-Diğer yandan cemaatin – siyasiler ve medya yoluyla- ötekileştirildiğini ve yalnız bırakıldığını görüyoruz. Bu yalnız kalma hâlini nasıl değerlendiriyorsunuz?

İhlas Risalesi’nin bir düsturunu hatırlatarak sorunuza cevaplayayım. Bediüzzaman Hazretleri, “Eğer

Allah razı olsa, bütün dünya küsse ehemmiyeti yok. Eğer O kabul etse, bütün halk reddetse tesiri yok.” der. Bu herhangi bir hayat düsturu değil, ihlas düsturu. Yani Allah’la kurduğumuz kulluk ilişkisinin en temel argümanı. Bediüzzaman, Risale-i Nur’da ihlas kavramını merkeze alıyor ve 15 günde bir İhlas Risalesi’nin aksatılmadan okunmasını istiyor. Çokluk ölçü değil. Muktedirlerin hüsnükabulü hiç değil. Halkın ya da ailemizin, çevremizin kabulü de öyle. Ölçü Allah’ın rızası. Amellerimizde Rıza-i

İlahiye muvafık olmayan ne var, buna bakmalı. İmanda, amelde derinleşmeye bakmalı. Kim yalan söylüyor, kim iftira atıyor, kim çalıyor, kim nefret dili üretiyorsa problemi onda aramalı. 17 Aralık herkes için bir ihlas sınavıydı. Tercihini menfaatlerinden yana yapanlar bu sınavı kaybettiler. Mesele bundan ibaret.

-Bugün yaşananlar siyasi bir kriz midir?

Şu an bizim yaşadığımız şey siyasi bir kriz değil. Genel manasıyla pek çoklarının ifade ettiği gibi insani, vicdani ve ahlaki bir krizin içerisindeyiz.

-Dindarlığın yara aldığı yorumları yapılıyor. Siz katılıyor musunuz?

Elbette katılıyorum. Anadolu mayasından ve Anadolu irfanından söz ederek bugünlere geldik. Fakat Anadolu mayası bir söylem olarak kaldı. Bunun yaralarını ehl-i tasavvufta da Nurcu kardeşlerimizde de yer yer görüyoruz. Suçun şahsiliği prensibine bile sadık kalamayıp topyekûn bir cemaate iftiralar atarak taşınmaz günahlar yük-lendiler. Mevlânâ’yı, İbn-i Arabî’yi, Bediüzzaman’ı, Şah-ı Nakşibendî’yi, Hazreti Geylanî’yi dillerinden düşürmeyen insanların üsluplarındaki kabalığa şahit olduk. Saldırganlığı gördük. Anadolu irfanı dediğimiz şeyin varlığına hâlâ inanıyorum. Fakat bizi biz yapan değerlerin siyasi söylemlerle yozlaştırıldığını düşünüyorum.

-Halkın nazarından şöyle görülüyor: Namaz kılan yöneticilerimiz var, okullarda, devlet dairelerinde başörtüsü serbest bırakıldı. Sizin bahsettiğiniz bu konular sorun olarak görülüyor.

Evet, maalesef. Sadece Türkiye’nin değil, İslam âleminin derdi bu. Örtülü olmak rayiç hâle geldiği için örtünün içi boşaltılıyor. Namaz kılmak toplumun nezdinde oya dönüştürülen bir şey olarak tescil edildiği için bu siyasilerde bir nifak alanı oluşturuyor. Sistemler sürekli nifak üretiyor. Ahlaksız, kaba, pragmatist, Allahuekber’i bile zikir olmaktan çıkarıp slogana dönüştüren örfi yeni bir din tesis ediliyor. Bu dinde gıybet helal, haram yemek caiz. Hırsızlık ve hukuksuzluk siyasilere tanınan bir meşruiyet alanı... Bu din İslam değil. İçine nasıl kılındığı belli olmayan bir namaz yerleştirilse de, şallarla süslense de İslam değil. Ahlakı olmayan bir din olamaz. Ahlakı terk edenler sadece Müslüman değil, insan olarak da kalamaz.

-Bugün yaşananlar ilk başta AK Parti-Cemaat

kavgası olarak sunuldu. Bugün bunun bir özgürlük, demokrasi mücadelesi olduğu ortaya çıkıyor. Bu yeterince görülebiliyor mu?

Basit bir sosyal kırılma değil yaşadığımız. Yeterince görüldüğüne kani değilim. Çok fazla toz ve duman var. Öyle bir yangının içerisindeyiz ki ateşinden yanmayan külünden, dumanından etkileniyor. Kasten çıkarılan bir gürültü var. O gürültünün içerisinde hakikatin sesini duyamaz hâle getiriliyor insanlar. Dikkatler sürekli başka taraflara çekiliyor, gündem değiştiriliyor. Tam bir iğfal politikası yürütülüyor. Böyle bir karışıklığın içerisinde el yordamı ile de olsa gerçeği görmek çok ciddi bir basiret gerektiriyor.

-Paralel devlet bulma iddiasıyla çıkılan yolda gelen noktayı şöyle özetleyebiliriz: 90 yaşında bir hayırsever hasta yatağında gözaltına alınmaya çalışılıyor, başörtülü kadınlar burs verdikleri için sorgudan geçiriliyor. Melek İpek kendi evine giremiyor. Okullara el konuluyor... Bu böyle devam eder mi?

Etmeyeceğini ben de ümit ediyorum, fakat toplumsal çürümenin boyutlarını göz ardı etmemek lazım. Şerrin kendini bu denli çoğaltabildiğini görmek ürküntü veriyor bana. Ne zaman “Artık mum yandı ve tahtaya dayandı. Bundan öte hangi kötülüğü yapabilir bu insanlar?” diye düşünsem onlar daha fazlasını düşünüp hızla uygulamaya soktular. Aklın almayacağı şeyleri. Dahası ürettikleri şerler alkışlandı, kabul gör-dü. Kötülüğün bu raddeye ulaşmış olmasının işaret ettiği vahim neticelere çok ciddi nazar atfetmemiz gerekiyor. Çünkü toplamamız gereken çok büyük bir enkaz, tamir etmemiz gereken çok viraneler var.

-Toplumun sessizliğini nasıl anlamalı? Sadece bu meselede değil. Ankara’daki patlamada ölenler için yapılan saygı duruşunda 1 dakika sessiz kalamıyor insanlar. Doğu’daki çatışmalar, sivil ölümler bir başka bölgenin meselesi olamıyor. Bu fotoğrafı nasıl görüyorsunuz?

Bu toplumsal bir felç hâli... Felç bir uzva iner ve onu işlevsiz kılar. İnsanı diri kılan duyguların birer birer felç edildiğine şahit oluyoruz. Buna bilerek ve isteyerek rıza gösterenler de var. Psikolojik bir yaklaşımla insanoğlunun duygularını uyuşturması hayatta kalma çabasıdır. Duyguları diri olursa taşıyamayacaklarını, yok edileceklerini düşünüyorlar. Duygularını uyuşturarak kendilerini korumaya alıyorlar. Siz sivil ölümlerden, şehit ailelerinin fukaralığından, kıyıya vuran cesetlerden bahsediyorsunuz, ama bunları görmek istemiyor insanlar. Görürlerse altında kalıp ezilmekten korkuyorlar. İnatla mevcudu korumaya çalışıyorlar.

-Eskiden hukukunuz olan, dostluk ettiğiniz insanlarla görüşüyor musunuz?

Görüşmüyoruz. Karşılaşmıyoruz da... Böyle olmasın isterdim... Fakat ben beklemedeyim. Ümidimi yitirmedim. Duygularımı temiz tutmaya çalışıyor, kendimi affetmeye hazırlıyorum. Bekliyorum.

-Neyi bekliyorsunuz?

Bir uykudan uyanışı bekliyorum. Ateşli bir hastanın iyileşmesini bekliyorum. Belki safiyane, bir ölünün dirilişini bekliyorum. Ama bekliyorum. ■